

Innspill til ny folkehelsemelding Sunne kommuner – WHOs norske nettverk

Sunne kommuner er et nettverk av kommuner og fylkeskommuner som setter folkehelse høyt i sitt virke og samfunnsplanlegging. Vi er en del av WHOs europeiske Healthy Cities-nettverk. Gjennom snart 25 år med nettverkssamarbeid og kunnskapsdeling på internasjonalt, nasjonalt og lokalt nivå har vi opparbeidet unik og verdifull innsikt og kompetanse i tilrettelegging for en helsevennlig – og dermed bærekraftig - samfunnsutvikling.

Sunne kommuner ønsker at den nye folkehelsemeldingen:

- har *samtlig*e departementer som avsender og forplikter dem til å ta i bruk virkemidlene de rår over for å bidra til å utjevne sosiale helseforskjeller
- tydelig demonstrerer hvordan økt investering i folkehelse er avgjørende for å lykkes med å innfri FNs bærekraftsmål
- sikrer økt tilrettelegging for kunnskapsbasert folkehelsearbeid i kommunene

Økt fokus på sosiale ulikheter

Vår tids største folkehelseutfordring er sosial ulikhet i helse. Disse har rot i unødvendige og urettferdige forskjeller i sosiale, økonomiske og miljømessige levekår. Dette er det mulig å gjøre noe med, men det krever strukturelle virkemidler og fokus på alle ledd i årsakskjeden, ikke bare levevaner. Derfor må vi forebygge fremfor å reparere, og det må vi gjøre gjennom *samarbeid* og *samskaping* på tvers av sektorer, myndigheter, sivilsamfunn og innbyggere.

I følge folkehelseloven har alle nivåer i forvaltningen ansvar for å bidra til folkehelsearbeidet, noe man har kommet langt med i mange kommuner og fylkeskommuner. For å lykkes med å utjevne sosiale helseforskjeller er det imidlertid nødvendig at folkehelsearbeidet også gjøres sektorovergripende på statlig nivå.

Derfor ønsker Sunne kommuner at folkehelsemeldingen har *samtlig*e departementer som avsender. Utover Helse- og omsorgsdepartementet er det *særlig* viktig at Kommunal- og

moderniseringsdepartementet, Klima- og miljødepartementet og Kunnskapsdepartementet forplikter seg til å ta i bruk virkemidlene de rår over og sikrer at hensynet til sosial ulikhet innarbeides i planleggingen av alle initiativ, tiltak og reformer.

FNs bærekraftsmål som grunnlag for folkehelsearbeidet

Bærekraftig utvikling er et overordnet mål for samfunnsutviklingen i Norge og globalt. En befolkning med god helse og livskvalitet er et mål i seg selv, men også en forutsetning for et bærekraftig samfunn. WHOs Healthy Cities-nettverk legger derfor FNs bærekraftsmål som grunnlag og peilemerke for arbeidet i perioden frem mot 2030.

De fleste av FNs bærekraftsmål har stor betydning for befolkningens helse og livskvalitet. Denne erkjennelsen representerer et viktig mulighetsvindu for å lykkes med en bred, tverrsektoriell forankring av folkehelsearbeidet. Sunne kommuner ønsker at den nye folkehelsemeldingen tydelig demonstrerer hvordan økt investering i folkehelse er avgjørende for å lykkes med å innfri bærekraftsmålene.

Økt tilrettelegging for kunnskapsbasert folkehelsearbeid i kommunene

[Trondheimserklæringen fra 2014](#) fremholder det lokale og regionale nivået som selve ryggraden i folkehelsearbeidet. Gjennom folkehelseloven og samhandlingsreformen er kommunene pålagt et stort ansvar for oversiktsarbeid, samordning, forebygging og helsefremming. Det er imidlertid store variasjoner når det gjelder i hvilken grad kommunene er i stand til å forvalte dette ansvaret og hvor langt de har kommet med å etablere et kunnskapsgrunnlag, forankre satsinger i planer og iverksette tiltak i tråd med utfordringsbildet.

Sunne kommuner ønsker en folkehelsemelding som gir kommuner og fylkeskommuner gode rammer, slik at de kan forvalte folkehelseansvaret godt. Fra statlig hold må det investeres i kapasitets- og kompetanseløft i kommuner. I tillegg må det legges til rette for bedre samspill mellom praksisfeltet og forskningsinstitusjoner for å sikre nødvendig kunnskapsutvikling og utvikling av beste praksis i lokalt folkehelsearbeid.